

Anja Bijlsma-Lindaart

Paddy Clarke ha ha ha.

Bookerprijswinnaar Roddy Doyle in de klas

In de serie prijswinnaars in de klas besteden we aandacht aan de winnaar van de Bookerprize 1993: Roddy Doyle. In 1991 werd hij al genomineerd voor de zelfde prijs met zijn roman *The Van*, nu werd zijn *Paddy Clarke Ha Ha Ha* werkelijk bekroond.

Roddy Doyle is in 1958 in Dublin geboren. Hij werd aardrijkskunde-leraar en in 1987 publiceerde hij zijn eerste roman *The Commitments*. Dit debuut, een satire op de Ierse Popsceen, met een prachtige typering van jongeren in Dublin, werd een grandioos succes. Alan Parker verfilmde het boek onder de gelijknamige titel (Cannon Tuschinski Film distribution, 1991).

In 1990 volgde *The Snapper*, en in 1991 *The Van*. En naast *The Barrytown Trilogy* schreef hij nog een toneelstuk *Brownbread and War*.

1. Literaire analyse

1.1 De titel

Paddy Clarke is een jongetje van 10 jaar dat opgroeit in Dublin. Het leven van alledag wordt door zijn ogen beschouwd; we leren het gezin, de buurt, de school kennen en langzamerhand wordt de verwijdering tussen zijn ouders ontvouwd, die uitmondt in het door Paddy zo gevreesde vertrek van zijn vader. Zijn echte naam is Patrick en zo wordt hij ook thuis genoemd, een gewone naam; er zitten vijf Patricks bij hem in de klas, drie worden er Paddy genoemd, een Pat en slechts een Patrick.

Ze vormen een gewoon gezin, vader, moeder en twee zonen en twee dochters, in een gewone straat.

De titel doet vermoeden dat dit jongetje enigszins belachelijk is maar dat is niet het geval. Zijn verhaal is niet sentimenteel, maar wel aangrijpend, hij is stoer, volwassen en toch heel kinderlijk in zijn verdriet. Hij is slim en ijverig in zijn schoolwerk, maar naïef en kwetsbaar in de huiselijke ruzies.

En dan aan het eind, als zijn vader het gezin heeft verlaten, en hij niet meer zo gewoon is, wordt Paddy nagejouwd:

'Paddy Clarke-

Paddy Clarke-

Has no da.

Ha ha ha!

I didn't listen to them; they were only kids.' (p.281)

1.2 De setting

Het verhaal speelt zich af in Barrytown, Dublin. De vriendjes gaan samen naar school en spelen voetbal op straat. Hun speelruimte wordt kleiner naarmate er meer huizen in de buurt gebouwd worden maar de mensen die in die 'Corporation houses' wonen maken geen deel uit van hun bestaan: dat zijn buitenstaanders. De school is belangrijk voor Paddy; het bepaalt je status (de plek in de klas is gerelateerd aan je prestaties en je moet dus zorgen

Bijlsma-Lindaart, Paddy Clarke ha ha ha.

niet te stom maar ook niet te slim te zijn). Schoolwerk is een belangrijke factor in de communicatie tussen vader en zoon Patrick Clarke; Vader is trots op zijn zoon, laat hem woorden spellen en toont zich verbaasd over de kennis die zijn zoon al heeft.

De gezinssituatie is belangrijk voor je status op straat; zolang er maar niets aan de hand is ben je gewoon, niet zoals Liam en Aidan, wiens moeder is overleden. En nu is zijn vader weggegaan en is hij de man in huis. Er wordt nu over hen gesproken en hij wordt uitgelachen op straat.

1.3 De structuur

De gebeurtenissen worden gezien door Paddy, die alles vanuit de ik persoon beschrijft.

Er zijn geen hoofdstukken in het boek; het verhaal loopt door van de ene dag in de andere. Soms herinnert Paddy zich een voorval en grijpt dan even terug naar het verleden. Er is niet een nadrukkelijke chronologische draad te bemerken, behalve in de relatie tussen zijn ouders. Het aantal keren dat hij 's avonds in bed ligt te luisteren of hij ze ruzie hoort maken neemt toe. Dan is zijn moeder plotseling niet aangekleed 's ochtends, hij merkt dat ze geslagen wordt en dan, als hij het besluit genomen heeft binnenkort weg te lopen, is zijn vader hem voor. Na dit plotselinge vertrek houdt het boek ook snel op; vader komt nog eenmaal terug voor een bezoekje de dag voor kerst:

"How are you?" he said.

He put his hand out for me to shake it.

"How are you?"

His hand felt cold and big, dry and hard.

"Very well, thank you." (p.282)

En daarmee is het boek afgelopen.

1.4 De stijl

Het verhaal wordt gezien door de ogen van een 10-jarig jongetje en de stijl is daaraan aangepast. Geen ingewikkelde constructies, geen moeilijke woorden behalve dan wat couleur locale die voor de buitenlandse lezer iets meer problemen kan opleveren. Een directe stijl zonder pretenties die aan de schrijfwijze van Hemingway doet denken. Een prachtige weergave van zijn angstige gevoelens rond de ruzies van zijn ouders, waarbij hij steun zoekt bij zijn jongere broertje Francis.

In een neutrale toon beschrijft hij komische maar ook pathetische situaties, en dit vormt wel de kracht van het boek:

"When we got the car, a Cortina like Henno's, a black one, Da drove it up and down the road, learning how to drive it, teaching himself. He wouldn't let us into it.

"Not yet", he said.

He went up to the seafront. We followed him; we could keep up with him. He couldn't turn it to go back down to the house. He saw us looking and called us over. I thought he was going to kill us. There were seven of us. We all baled in the back and we reversed all the way back to the house. Da sang the Batman music; he was mad sometimes, brilliant mad.'

Bijlsma-Lindaart, Paddy Clarke ha ha ha.

2. Didactische analyse

Gezien de moeilijkheidsgraad van het boek is het zeker goed te lezen in de bovenbouw Havo en Vwo. Ook de thematiek spreekt wel aan. Ik zou voorstellen om het boek te lezen in het kader van andere 'levensbeschrijvingen' van jonge kinderen b.v.: *The Catcher in the rye* (J. Salinger), *Lamb* (B.McLaverty), *I am the Cheese* (R.Cormier) *The secret Diary of Adrian Mole* (S.Townsend), *The amazing Diary of Eugenie D.* (P.Zindel), *I'm the King of the Castle* (S.Hill)

2.1 Werkvormen

Hieronder volgen enkele voorstellen voor de verwerking van het boek in het leesdossier. Het moge duidelijk zijn dat de docent en/of leerling een keuze maakt.

Opdracht 1 Waardering (individueel)

Zoek twee besprekingen van het boek, n.a.v. de toekenning van de Bookerprize. Maak er copieën van voor je leesdossier. Geef in het kort de opinie van beide kritieken weer. In hoeverre ben je het eens met de critici? Schrijf tenslotte je eigen recensie. (in totaal 1,5 a-4)

Opdracht 2 Identificatie (individueel)

Herlees de passage waarin Paddy op school in slaap valt.

Wat is hiervan de oorzaak? Hoe wordt er op gereageerd door zijn vrienden en de docenten?

Paddy laat niets los over zijn thuissituatie. Vind je dat hij dat wel had moeten doen? Waarom (niet)? Wat zou jij in dit geval gedaan hebben?

Als hij wel gesproken had met zijn onderwijzer zou dat iets uitgehaald hebben? Beargumenteer je antwoord. (0,5 a-4)

Opdracht 3 Personages (individueel)

Beschrijf de relatie tussen Paddy en zijn broertje Francis. Is deze door het hele boek hetzelfde? Zo niet, waar vindt dan een verandering plaats? (0.5 a-4)

Opdracht 4 Creatief schrijven (individueel)

Het is nu 15 jaar later. Blik met Paddy terug op de afgelopen jaren en vertel wat er verder met hem, en het gezin gebeurd is. (1 a-4)

Opdracht 5 Vergelijking (individueel)

Er zijn natuurlijk meer boeken geschreven over jongens van deze leeftijd. Kies een boek dat je al kent (uit welke taal dan ook) of vraag je docent om advies en vergelijk dat met Paddy Clarke op de volgende punten

- karakter van de hoofdpersonen
- belangrijkste gebeurtenissen in het verhaal
- overeenkomsten/verschillen met jezelf (1,5 a-4)

Opdracht 6 Persoonlijke waardering

Kies de passage uit het boek die voor jou het belangrijkste is en schrijf een verantwoording voor je keuze. (0,5 a-4)